

skal være Biskopperne, der afgøre, om evangelisk-lutherske Frimenighedspræster kunne tale i Folkekirken Kirker og forrette Gudstjeneste der, saa det forekommer mig, at Fremskridtet ikke er stort. Hvorfor lægge denne Afgørelse i Biskoppens Haand? Saa saa vi det hellere lagt i Kultusministerens Haand. Hvorfor her indføre et Stykke Bispevælde, der minder lidt om og smager lidt af det gamle Bispe- raad, som Venstre i sin Tid bekæmpede saa skarpt, et Bispevælde, som altid let vil blive en Fare for den frie kirkelige Udvikling?

Vi Socialdemokrater ville ikke Bispevælde eller Bureaukratvælde i Kirken, derfor ere vi imod Kirkeforfatningen. Vi ville heller ikke Kirkevældet over Staten, lige saa lidt som vi ville Statsvælde over Kirken. Vi ville Religionsfrihed fuldt gennemført, og vi ville vurdere og behandle ethvert kirkeligt Lovforslag efter, som det nærmer os til eller fjerner os fra dette Maal, som er Frihed, Klarhed og Sandhed.

Grønberg: Overfor de Spørgsmaal, vi nu have til Behandling, have de politiske Partistandpunkter aldrig gjort sig absolut gældende her i Tinget, og det ville de heller ikke komme til at gøre denne Gang. Opfattelsen af disse Spørgsmaal har ændret sig noget fra Tid til anden indenfor de forskellige Lejre. Det har ogsaa været Tilfældet i det Tidsrum, der er hengaaet, siden vi for 10 Aar siden efter en lang Pause atter fik dem frem til Drøftelse. Man kan vel sige, og det betyder mere, at den hos mange Mennesker har klaret sig meget siden da. Jeg skal dog slet ikke fordybe mig i Tingene, men kun prøve paa i Hovedtrækkene at karakterisere Stillingen med Hensyn til denne Sag saaledes, som jeg mener, den nu er ude omkring i Landet.

Desværre er der store Dele af Befolkningen, som staa ret ligegyldige overfor kirkelige Spørgsmaal. En meget væsentlig Aarsag hertil er for manges Vedkommende sikkert den, at Folkekirken har været styret og ordnet saa udelukkende fraoven, at der længe ingen Frihed var for Borgerne til at røre sig eller til at øve nogen Indflydelse paa Folkekirkens Indretning og Styrelse. Jeg siger, at det er en af Aarsagerne til, at det kirkelige Liv ikke er kommet til Udfoldelse saaledes, som man kunde ønske det, og jeg skal i denne Forbindelse ikke fremdrage andre Aarsager.

Blandt de ikke-ligegyldige gør der sig flere Betragtninger gældende, men de kunne, maaske, mener jeg, samles i 2 eller i alt Fald

i 3 Hovedgrupper. Betegnende for den ene af disse Grupper er den Opfattelse, at Lovgivningsmagten kan og bør skabe en Kirkeforfatning. Der er saa nogle, som mene, at den skal bygges op fraenden, at man skal begynde med Menighedsraadene og bygge op efter paa dem, og der er andre, som mene, at den bør indrettes saaledes, at der først maa skaffes en Repræsentation for Folkekirken. Men det fælles for disse Betragtninger er, at man ønsker, at Kirken skal have en Organisation, og den skal Lovgivningsmagten skabe. Enten det skal blive paa den ene eller den anden af de anførte Maader, er det en fast tømret Indretning, man tilsigter, som i Lighed med det borgerlige Samfund bygges op af Lovgivningsmagten mer eller mindre paa Valgrettens Grundlag.

En anden Gruppe af Betragtninger samler sig om den Opfattelse, at er der noget Steds, hvor en saadan Indgriben udefra eller ovenfra af en ordnende Haand kan virke skadeligt, saa er det paa dette Omraade. Her gælder det frem for noget andet Sted, og frem for alt, om at lade Friheden raade og fortrøste sig til den, saa at Livet kan komme til at røre sig og udfolde sig efter sit eget Væsen, komme til at stille sine egne Krav og skabe sine egne Former og Organer. Ikke udefra og ikke ovenfra skal Forholdet ordnes, men indefra og fraenden skal Menighedslivet gro og udfolde sig i den Skikkelse, som passer efter dets Art, og Lovgivningsmagts Opgave bliver saa, set udefra dette Synspunkt, den at give mere og mere Frihed, efterhaanden som den kræves, og kun derved ordnes Forholdene i Overensstemmelse med Livets Krav, og som de tjene dette bedst. Skal Lovgivningsmagten til ligefrem at ordne Forholdene, bygge en Forfatning, vilde det, om den saa skabte de mest paradisiske Tilstande og gjorde Folkekirken til et Slags Himmerig, dog blive noget udvortes, mener jeg, noget, som er frembragt ved Kunst og derfor aldrig kan komme til at gøre den Nytte i Livets Tjeneste som de Former og Organer, Livet selv skaber.

Saaledes opfatte mange Mennesker Forholdet, men der er ogsaa dem, der mene, at noget af det første, som maa gøres, naar man skal til at røre ved disse Spørgsmaal, er omhyggeligt at faa de Kristne skilte ud fra de Ikke-kristne. De indse ikke, at det for det første er umuligt, og for det andet forstaa de vel heller ikke, at de Kristne ikke paa nogen Maade maa gaa i Kloster, men netop skulle færdes med deres Kristendom